

MENINGER

Uforståelig

Ifølge Aftenposten har flere asylsøkere fått opphold i Norge de siste årene, fordi de er medlemmer av islamistbevegelsen Hizb ut-Tahir og derfor forfølges av myndighetene i sine hjemland. Hizb ut-Tahir ble stiftet i Øst-Jerusalem i 1953, og regnes som rasistisk og voldelig. Bevegelsen er erklært motstander av demokrati, likestilling, religionsfrihet og oppfordrer via skrifter og nettsider terror mot vestlige og jødiske mål.

LEDER

Ikke nødhavn for terrorister.

demokratiaktivister som søker asyl. De er motstandere av demokrati og menneskerettigheter», sier hun.

Sett på bakgrunn av den såkalte Krekarsaken og de overtydelige signalene som har kommet fra politisk hold i den forbindelse, er det ganske uforståelig at UDI mener forbindelse til terrorbevegelser skal være saklig grunn til opphold i Norge. Vi kan ikke på den ene siden bruke hundrevis av millioner kroner hvert år på å bekjempe islamistisk terror, en satsing som nær har akselerert rent økonomisk under den rødgrønne regjeringen, samtidig som vi gir islamister oppholdstillatelse som flyktninger. Dette er ikke bare farlig sett i forhold til terror på norsk jord – det undergraver også folks forståelse for asylinstittuttet.

Norge skal være en trygg nødhavn for mennesker som flykter fra terror og forfølgelse – ikke for mennesker som skaper den. Derfor tar vi for gitt at regjeringen sørger for at denne praksisen umiddelbart opphører. Vi har nok med én mullah Krekar.

Fanget

Erlend Fuglum, som for et år siden sto som nummer fem på Sps stortingsvalgliste for Nord-Trøndelag, får kritikk for at han kommer i en håpløs dobbeltrolle etter som han er tilsatt i rådgivningsselskapet First House. Fuglum, som i dag er generalsekretær i Senterpartiets studieforbund, starter i sin nye jobb til høsten.

Vi forstår kritikken, men dette er samtidig en sak som på glimrende vis understreker behovet for å gjøre noe med Stortingets eget regelverk. Det blir ganske håpløst dersom det å si ja til en plass et stykke ned på en valgliste, skal innebærer yrkesforbud i fire år. Ett er i alle fall sikkert: Det blir ikke lettere å få godt kvalifiserte kandidater til å si ja til å la seg nominere til en plass på valglistene, dersom dette blir konsekvensen.

Vi tror ikke vi kommer forbi at det må åpnes for at kandidater som ender opp som vararepresentanter til Stortinget, lettere må kunne få permisjon fra vervet dersom de på grunn av yrke kan tenkes å komme i en dobbeltrolle som gjør det berettiget å stille spørsmål ved habiliteten. Det er eneste måte å unngå at folk blir fanget i en håpløs felle av yrkesforbud på.

Markens grøde

KOMMENTAR

John Arne Moen

Politisk redaktør, john-arne.moen@t-a.no

De siste dagene og ukene har flere debatter, med høyst ulikt utgangspunkt grepet inn i hverandre. Vi har sett det i våre spalter, vi har sett det i andre aviser: Direkte og indirekte angripes norsk landbruk etter linjer det er vanskelig å se rasjonaliteten i, og det i en slik grad at man kan fristes til å spekulere i om vi i realiteten ser en skjult agenda.

I Trønder-Avisa er det brukt påstander om «industribønder» og «industrielt jordbruk» som forklaringen for hvorfor antall beitedyr i utmarka er redusert. Heidi Sørensen – som Jens Stoltenberg i fem år har nektet å utnevne til miljøvernminister, til tross for at hun er daglig leder av Miljøverndepartementet – hevder overfor Oslo-pressen at tradisjonell beitenæring er historie. Hva er hensikten med dette, annet enn å skape et falskt bilde av norsk landbruk? Faktum er jo – som vi bør forvente av vedkommende som bestyrer Miljøverndepartementet er kjent med, at norske bønder fortsatt henter ut 300 millioner förenheter, til en verdi av nesten én milliard kroner, fra utmarka.

Runar Døving, professor i sosialantropologi ved Markedshøyskolen i Oslo, slår på sin side til mot ordningen med såkalte besøksgårder. Det må han vel gjøre, men han klarer ikke helt å skjule sin underliggende motstand mot norsk landbruk. For å sitere: «Det industrielle landbruket blir gjemt bak besøksbondegårdens idylliske fasade. Ved å fordekke produksjonen opprettholder man en løgn. Det er mer redelig å vise barna våre hvordan vi faktisk produserer kjøtt, enn å late som husdyr lever i en ideell verden. Hvis man ikke har noe å skamme seg over, hvorfor skjuler man da prosessen? Når man kaller et dyr for et «produkt» gjør man det til en industriell metafor som ikke hører hjemme i behandlingen av dyr.»

Det skal godt gjøres å sause så mye ulikt sammen med så få ord, som vi her ser, men Døving klarer det – med glans. Det er i det minste en retorisk prestasjon, om enn innholdet er skralt.

Begrepet «industrielt jordbruk» synes å ha blitt et moteord for alle som, med høyt ulikt ståsted, har sitt å angripe norsk landbruk for. At en professor ved Markedshøyskolen bruker det slik han gjør, har imidlertid en historisk interessant side: Det er ikke minst fra de kretser vi da snakker om, at kravet om strukturrasjonalisering i norsk landbruk har vært størst. Men ordene lyver. I alle fall dersom vi faller for fristelsen å akseptere dem brukt i den sammenheng vi nå ser.

Begrepet «industrielt landbruk» kan brukes til å forklare to forhold: Dagens samlede produksjonslinje, så å si fra fjøs til bord, og da særlig som beskrivelse av måten råvarene foredles og blir til «produkter» på. Eller – og det er nok slik det i dagligtale oftest blir brukt; som beskriver av stordrift i en grad vi knapt ser i Norge, men som er mer vanlig i andre land, ikke minst i Øst-Europa. Det er land i Europa hvor gårdsbruk ikke regnes som bærekraftige hvis samlet areal av dyrket mark ligger under 10.000 mål, og beveger vi oss utenfor vår egen verdensdel, til land som Argentina eller USA, vil selv slike bruk bli betraktet som relativt små. DA snakker vi om «industrielt landbruk».

Holder vi oss til den mest brukte tolkningen, hvor industrielt landbruk er synonymt med stordrift på det enkelte bruk, så er det lett å trekke følgende konklusjon: Vi har ikke industrielt landbruk i Norge. Selv de største samdriftene eller de få storgårdene som fortsatt har husdyrproduksjon, er relativt små hvis vi løfter blikket fra vår egen navle og ser hvordan virkeligheten er i verden rundt oss. Ifølge Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) er gjennomsnittstørrelsen for samdrifter med melkeproduksjon litt over 600 mål – beitearealer inkludert, og antall årskyr så vidt over 40. Går vi til Nord-Trøndelag ser vi at gjennomsnittsbuket, ifølge tall fra Fylkesmannens landbruksavdeling, har drøyt 240 mål dyrket mark. Når vi vet at ganske mange relativt sett store bruk med korn trekker opp gjennomsnittstørrelsen,

FALSKT BILDE: Begrepet «industrielt jordbruk» synes å ha blitt et husdyrproduksjon, er relativt små, skriver Trønder-Avisas politiske

Kunnskapsløshet skaper fordommer.

betyr det at de fleste gårdsbruk med husdyrproduksjon ligger under dette. Da er vi langt unna størrelser som innbyr til industrielt landbruk – vi snakker i realiteten om småbruk. At norsk landbruk er preget av småskaladrift, avspeiler seg også i antall årsverk som fortsatt knyttes til matproduksjonen. Ifølge Landbruksmeldingen fra fylkesmennene i Sør- og Nord-Trøndelag, som ble presentert tidligere i år, viser beregninger utført av Trøndelag Forskning og Utvikling at landbruket gir grunnlag for 24.233 årsverk – bare i Trøndelag. Dette utgjør 11,4 prosent av samlet sysselsetting i regionen, Trondheim medregnet. Så høy grad av sysselsetting knyttet til primærnæringene ville rett og slett vært umulig, dersom påstandene om «industrielt landbruk» hadde vært riktige.

Løfter man seg ut av bondens sfære, derimot, og ser på hvordan bøndenes råvarer blir omskapt til de varer vi handler i butikken, kan vi saktens bruke

Trønder-fluvis

SJEFREDAKTØR OG ADM. DIR.: ARVE LØBERG

NYHETSREDAKTØR: ARNULF GOTVASLI, POLITISK REDAKTØR: JOHN ARNE MOEN
MAGASINREDAKTØR: HEIDI J. STIKLESTAD, UTVIKLINGSREDAKTØR: BJØRNAR TROMSDAL

Trønder-Avisa ble etablert i samarbeid mellom avisene Nord-Trøndelag (1919) og Inntrøndelagen (1897)

et moteord for alle som, med høyt ulikt ståsted, har sitt å angripe norsk landbruk for. Sannheten er at vi ikke har industrielt landbruk i Norge. Selv de største samdriftene eller de få storgårdene som fortsatt politiske redaktør.

FOTO: HARALD SÆTERØY

begrep som «industri». Naturlig nok. Hva er galt med det? Industriell behandling av råvarene er forutsetningen for at vi skal klare å fø verdens befolkning, foruten at det sikrer oss som forbrukere produkter som er mest mulig trygge å spise – helsemessig sett. Det er vel og bra med nisjeprodukter som produserer lokalt i former som ikke faller inn under begrepet «industri». Jeg har til gode å høre noen hevde at dette er negativt – tvert imot, det er full enighet om at dette er storartet. Men slik produksjon har ingen mulighet til å skape det volum som må til for å gi Norges snart fem millioner innbyggere maten vi trenger på bordet hver dag, for ikke å snakke om – nok til å brødføre våre sju milliarder medborgere rundt om i verden.

Når professor Døving finner grunn til å anklage bøndene for å skape et løgnaktig bilde av norsk landbruk ved å opprettholde såkalte besøkgårder, fordi dette ifølge sosialantropologen tildekker en virkelig-

het preget av «industriell» matproduksjon, er det derfor vanskelig å skjønne hva han egentlig snakker om – enn si; vil oppnå. Mener han det er galt at bøndene produserer mat eller at videreforedlingen skjer i industrielle former ved slakterier og pakkerier? Eller, for å låne ord fra en av våre lokale matprodusenter, fjellbonden Vegard Vigdenes, som i Trønder-Avisa i går stilte følgende retoriske spørsmål: «Det kunne vært interessant å vite hva slags matproduksjon det er han ønsker? Selvhushold med en ku og to geiter?»

Besøkgårder handler om å gi barn som vokser opp uten å se andre dyr enn hunder og marsvin, muligheten til å se på nært hold husdyr som for et par generasjoner siden var vanlige også i bynære strøk. Verken mer eller mindre. Hele hensikten er å gi barna en god opplevelse – en minnerik dag, i nærhet til kyr, sauer, griser, høns og hester som er vant til å omgås små mennesker. Er dette

virkelig negativt? Så kan man spørre – ettersom professoren mener man heller bør ta barna med på slakteri – hva man i all verden skal oppnå med det? Vi tar ikke med små barn inn i operasjonssalene, heller, uten at det betyr at denne delen av virkeligheten «tildekkes».

Så skal det sies at mange barnehager faktisk lar barna se at dyr blir slaktet, også her i Nord-Trøndelag. De eneste som synes å reagere negativt på det, er enkelte dyrevernorganisasjoner, som hevder barnehagene med dette gjør «henrettelse» av dyr til underholdning. Her er det derfor sannelig ikke godt å trå riktig!

Når Døving mener man heller bør ta med dyra til et vanlig fjøs, så er ikke ideen dårlig, men som han kanskje vet, kanskje ikke – kunnskapen om hva han uttaler seg om synes ikke overvettets stor – så er ikke dette uten videre helt enkelt i våre dager. Veterinærmyndighetene har innført regler for hvem som

kan trå over dørstokken i et fjøs, blant annet for å hindre at dyr smittes av sykdommer som besøkende kan bære med seg. Dessuten handler barn i moderne fjøs også om noe så prosaisk som sikkerhet. Tjue oppspilte unger i et rom med 40 kyr i lødrift, som kanskje ikke er vant til barn og som i alle fall ikke er vant til barn i et slikt antall, kan raskt skape situasjoner som gir alt annet enn positive opplevelser. Men selvfølgelig – slike trivialiteter behøver man jo ikke ta i betraktning, når man fra et kontor i Kirkegaten midt i hovedstaden er ute etter å skaffe seg litt medieoppmerksomhet i beste agurktid.

Ja – dyr blir slaktet. Det er virkeligheten. Brutalt? På en måte, ja, i den forstand at liv faktisk blir tatt. De siste som forsøker å tildekke dette, er bøndene. Det vi vet, er at norske dyr – mens de lever – er omgitt av sterkere vern og flere rettigheter enn kanskje noen andre husdyr i verden. De slaktes under forhold som kun de mest ihuga

dyrevernerne kritiserer. Så finnes det negative trekk ved utviklingen, på samme måte som det også er mulig å finne eksempler på at ting går galt, hva nå vi snakker om hendelser i det enkelte fjøs eller på slakteriet. Et negativt trekk ved utviklingen er sentraliseringen av slakteriene, som gjør at dyr må fraktes over større avstander enn tidligere. Men dette skyldes forhold som ligger langt utenfor bøndenes kontroll, det er ikke landbruket selv som har drevet fram strukturendringene vi har sett de siste årene. Tvert imot – bøndenes interesseorganisasjoner har kjempet innbitt mot endringene – og blitt kritisert durabelig for det, ikke minst i de «progressive» miljøene hvor Markedshøyskolen inngår.

Man kan saktens kritikere bøndene og norsk matproduksjon. Men det bør gjøres redelig – basert på kunnskap. Alt annet bidrar til å skape fordommer. Som vi sannelig har nok av. Ikke minst når det gjelder landbruket.